

Izhaja vsak četrtak
in velja s poštnino
vred in v Mariboru
s pošiljanjem na dom
za celo leto K 4,—
za pol leta „ 2,—
za četrt leta „ 1,—

Naročnina se pošilja
spravilstvu v tiskarni
sv. Cirila, koroške
ulice št. 5. List se
pošilja do odpovedi.

Določniki katol. tis-
kovnega društva do-
bivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Posamezni listi dobé
se v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 10 h.

Rokopisi se ne vra-
žajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice,
če se natisne enkrat,
po 15 h, dvakrat 25 h,
trikrat 35 h.

Inserati se sprejemajo
do srede opoldne.

Štev. 52.

V Mariboru, dne 26. decembra 1901.

Tečaj XXXV.

Vabilo na naročbo.

S prihodnjim letom stopi

„Slovenski Gospodar“

v 36. leto svojega obstanka. Mi prosimo vse dose-
danje naročnike, da nam ostanejo še tudi za prihodnje
leto zvesti. Prosimo pa tudi, naj nas podpirajo v našem
trudopolnem delu s tem, da pridobivajo nove naročnike.

Ostali bodemo vedno zvesti svojim dosedanjim na-
čelom ter se neustrašeno potegovali za narodne, posebno
pa za kmetijske pravice pod našim starim geslom: „Vse
za vero, dom in cesarja!“

Naročnina „Slov. Gospodarja“ s prilogo „Naš
Dom“ je neizpremenjena, namreč kakor dosedaj:

za celo leto 4 K
za pol leta 2 „
za četrt leta 1 „

Naročnina naj se pošilja na

Upravništvo „Sloven. Gospodarja“,
Maribor.

Slava Bogu...

Kdor hoče v miru živeti, se ne sme pe-
čati s politikom. V politiki ni miru, ampak ne-
prestan boj. In kogar boli, ako se nasprotnik
napada in napada, dokler ne podleže, naj
nikdar ne pogleda v politiko. Krščanskemu
politiku so voditeljice: resnica, pravica in
zakon. Pravico in resnico smo dolžni ozna-
novati zavoljo Boga, zakon moramo pa spo-
štovati zaradi države.

Prav rada se krščanskim politikom pri-
poroča ljubezen do bližnjega. Če nasprotnika
kedaj bolj trdo primejo, gotovo jim prihaja

glas iz nasprotnih vrst: Kje je vaša krščan-
ska ljubezen? Kakor oče kaznuje otroka, ker
ga ljubi, ker bi rad imel vzorno dobrega
otroka, tako se tudi katoliški politik bojuje
proti nasprotnikom, da brani pred njimi res-
nico in pravico ter da jim vzame zasleplje-
nost. V tem pa izvršuje krščanski politik že
ono čednost, ki jo imenujemo krščansko
ljubezen. Le na duhu ubogi ljudje kličejo
krščanskim politikom čednost krščanske lju-
bezni v spomin...

Ker je politika boj, je vendar vedna
nevarnost, da se v boju vnamejo strasti in
da se tudi krščanski politiki bojujejo z večjo
vnemo in razdraženostjo, kakor bi bilo želeti.
Danes, ko se spominjamo včlovečenja Sina
božjega, ki je prinesel mir ljudem, klanjamo
spokorni svojo glavo, če smo se kedaj v tem
pregrešili. Prosimo Boga odpuščenja ter mu
ponižni kličemo z angeljskimi glasovi: Slava
Bogu na višavah! Le Tvojo slavo smo iskali,
le za Tvojo slavo smo se borili!

Vsem prijateljem, somišljenikom in na-
ročnikom želimo vesele božične praznike.

Pod božičnim drevescem.

Slovenski stajerski kmetje stojimo pri
božičnem drevescu ter gledamo, kaj nam je
milostiva gospa politika položila pod božično
drevesce. Gospa politika nas ne ljubi, kajti
darov je le malo za nas Slovence in še ti
niso posebno dragoceni.

V narodno gospodarskem oziru smo do-
bili kmetijske zadruge; gotovo bodo nam ko-
ristile, če jih naša nemška večina v deželnem
zboru ne bo izrabila za svoje ponemčevalne
namene. Poznamo večino in ne zaupamo ji
ničesar. Za provspeh kmetijstva se je letos
dovolila v državnem zboru svota 4 milijonov.
Izrabljajmo jo! G. posl. Žičkar in vrli tova-
riši so nam izbojevali ugodnost posojil
za opustošene vinograde. Za drugo leto upamo
najti pod drevescem tudi zakon za varstvo
domačih vin.

V deželnem zboru se je skoval predlog
Stallnerjev, kateri nam hoče vzeti v okrajnih
zastopih vsako odločilno besedo. Upamo, da
tega smrtonosnega darila ne najdemo nikdar
po božičnim drevescem.

V narodnem oziru nismo dosegli slo-
venski kmetje kakor tudi drugi slovenski
stanovi nobenih ugodnosti. Vendar mi ne
obupamo...

V verskem oziru nam jemljemo slabi
časniki mnogo postenih somišljenikov. Naše
misli gredo narazen, mi se cepimo. Škodo
trpimo torej dvojno, duševno in gospodarsko.

Število časnikov, ki se borijo za naše
kmetijske pravice, se je pomnožilo. Vrli
„Naš Dom“, nam junaško brani našo domo-
vino. Njega se posebno veselimo, ker ga vi-
dimo pod letošnjim božičnim drevescem.

Sicer pa je pod božičnim drevescem vse
prazno. Slabo leto! Za to pa iz srca želimo
srečnejše novo leto!

Listek.

Samostanski zvonovi.

Poslov. M. T. F.

Božični večer je priplul, troseč veselje.
Debela gosta megla se je vlegla na trudno,
zasneženo zemljo. Goste snežinke so padale
kakor belokrilati metuljčki na temne strehe.
V obraz in lase so se sipale hitečim ljudem
in se topile ondi kakor sladka nada v grenki
resnici. Brleče svetilke so pošiljale na po-
beljeni tlak blede žarke, da so se bele snežne
zvezdice, katere je dosegal mrkli žar luči,
blestele kakor rosa ob jutranji zori.

Razsvetljena so bila okna palač, hrupno
veselje je donelo izpod bogato okrašenih bo-
žičnih drevesc v tiho, sveto noč. Drago vino
se je penilo na polnih mizah mogotcev, ka-
terim ni bilo sredi bogastva znano, da žive
z njimi bitja, ki nimajo za lačne zobe niti
trde skorjice suhega kruha. In v to veselo
drvenje v šumečih, blestečih dvoranah je
donelo ubrano, mogočno petje samostanskih
zvonov.

Glasi se je to zvonjenje, kakor bi ho-
telo karati vse brezskrbne in brezsrčne mo-
gotce in bogataše.

Na voglu najlepše, krasno razsvetljene
palače, iz katere je veselje in živahnost naj-
bolj donelo v mrzlo, tiho, sveto noč, je stal
poleg ženice, ki je pekla kostanje, zelo borno
oblečen mož, drhteč in tresoč se mraza.
Bledi obraz mu je razsvetljevala ulična
svetilka.

Iz globoko uklesanih gub na njegovem
obrazu sta odsevala beda in glad.

Ves večer je stal siromak na ulici in
gledal vesele in zadovoljne obraze mimoido-
h ljudi ter upal, da dobi kak milodar —
brez prosjačenja....

Saj se bere ubožcu potreba v trudnih
očeh. Toda iz gub na čelu tega bledega moža
ni znal nihče brati, kaj trpi njegovo srce.

Matere so nosile mimo njega igrače in
mnogotere druge stvari za svoje otroke,
možje so hiteli s polnimi zavitki in izginjali
v gosti, vlažni megli. Prodajalci so nosili
vsakovrstne stvari mimo in mu jih ponujali:
„Kupite, kupite za otroke!“

Žalosten nasmeh mu je obkrožil vsaki-
krat od mraza otrpla usta, oko se mu je
stemnilo, in iz prsi se mu je izvil globok,
otožen vzdih. Na dom svoj je mislil, na
temno sobico tam v predmestju, daleč od teh
blestečih hiš in palač. Na ženo svojo je
mislil, ki mu leži bolna doma na trdih deskah,
na otroke, ki se stiskajo k svoji mami in

si, — proseč jo kruha, huhajo v zmrzle
prstke. Srce mu je hotelo počiti od žalosti.

Kako rad bi se bil zjokal, ali solze so
mu pošle, saj jih je preli v življenju že
mного, mnogo — — —

In nihče mimoidočih ljudi ni opazil te
srčne bede v obrazu bledega moža. Kako
tudi, ko je vsakemu srce kipelo od veselja?

Osmo uro so oznanjali udarci iz line
samostanskega stolpa. Zdramil se je bledi
mož iz motnih sanj in zopet se spomnil
gladnih svojcev.

Tedaj se pa ni več sramoval. Prvega,
ki je prišel mimo, je poprosil s tresočim,
tihim glasom milodara. In potem vsakega,
ki ga je zagledal. Vsi so ga začudeno motrili,
nekateri ga celo karali, zakaj prosjači — a
nihče mu ni dal ničesar.

Mraz je prihajal, ljudi je bilo vedno manj
na ulici. Nad bledim možem v razkošno
opravljeni dvorani pa je vladalo veselje —
nič skrbi, nič bede ni bilo v svetlih prostorih.

Ha, zadovoljni ljudje morajo pač imeti
dobro srce!

Tja se napoti torej bledi siromak, kjer
sta sredi hrupnega veselja tekmovala zlato
in srebro z baržunom in svilo.

A zapodili so ga, ga zvali berača in
se mu smejala z grohotom — vmes pa so

Današnja številka ima božično prilogo.

Državni zbor.

Brezobrestna posojila za prenovitev okuženih vinogradov.

Vsled državne postave z dne 28. marca 1892 mora država posameznim deželam toliko brezobrestnih posojil dajati, kolikor daje dotična dežela. Štajerska je n. pr. dovolila za l. 1901 160.000 kron, toliko je dala tudi država; skupaj se je toraj razdelilo v tekočem letu 320.000 kron. Prošnjikov se je oglasilo nad 1200, vslišanih je bilo nad 700, okoli 500 prošelj se je moralo odbiti zbog pomanjkanja denarja. Posamezni prošnjiki so dobili poprek po 212 gld. (424 kron) brezobrestnih posojil. Od leta 1893, kar se delijo brezobrestna posojila, je bilo odbitih nekaj nad 2000 štajerskih prošnjikov. Mnogoteri vinogradniki, katerim je trtna uš pokončala vinograde, vsled tega niso bili v stanu, vnovič nasaditi svojih vinogradov. Pa tudi svota, ki se daje za prenovitev enega orala vinograda: po 200—250 gld. (400—500 kron), je veliko prenizka. Kajti navadno se računajo stroški za prenovitev enega orala vinogradov na 800—1200 gld. (1600—2400 kron). Da se tem neprilikam pride v okom, je poslanec Žičkar dvakrat predlagal v štajerskem deželnem zboru, naj deželni zbor zahteva od vlade, da spremeni zgoraj imenovano postavo z leta 1892 v tem smislu, da bi smela država dajati več brezobrestnih posojil za prenovitev po trtni uši pokončenih vinogradov, kakor jih daje dežela. Toda za vinogradnike preskrbni nemški poslanci so vsakokrat glasovali proti temu predlogu! Zato je poslanec Žičkar ponavljal isti predlog trikrat v državnem zboru, dokler se je stvar popolnoma ugodno rešila v seji državne zbornice dne 18. decembra t. l. Vinorejski odsek je sprejel ta predlog; vlada se je nekaj časa obotavljala in upirala, dokler je tudi privolila v to važno spremembo postave z dne 28. marca 1892. Vinorejski odsek je priporočal to spremembo ne le samo iz tega vzroka, ker ima država več denarja, kakor dežela; temveč tudi zagadelj, ker od vinogradov dobiva mnogo večji dohodek, kakor dežela. Državi se mora od vinogradov odrajtati zemljiški davek; zraven pobira tudi zavžitni davek, med tem, ko dobiva dežela samo le doklade na zemljiški davek. Kakor sem omenil, prišla je ta zadeva v razgovor v državni zbornici dne 18. decembra, to je v zadnji seji tega leta, ko se je imelo rešiti še mnogo drugih postavnih načrtov. Kot govornika sta bila za sprejem te postave oglašena poslanca: Kùhschelm (dekan na Nižjem Avstrijskem)

in Žičkar. Na večstranski pritisk sta se pa obadva besedi odpovedala, da se postava prej skene, kar se je tudi brez ugovora zgodilo. Če se našim poslancem še posreči dognati odpravo vinske klavzule z Italijo ter zavarovati naša vina pred sleparijo z napravljanimi vini, se bo sčasoma našim vinorejcem zopet dobro godilo.

Kmetijske zadruge.

Dne 18. decembra se je sprejela postava o kmetijskih zadrugah. Da postane pravomočna, treba še ji je najvišjega potrjenja, o katerem pa ni dvomiti. Sedaj se slišijo vsakovrstne sodbe o naslednjih te nove postave. Tako piše vrli »Narodni Gospodar« št. 23: Da se je trgovinski duh doslej tako malo pojavljal med našimi kmeti, bil je obžalovanja vreden nedostatek, kateri je ostal še iz časa naturalnega gospodarstva. Sedaj pa se bodo razmere tudi v tem spremenile, kajti v kolikor kmet svoje pridelke postavlja na trg in kupuje za gospodarstvo potrebne predmete, je v istini tudi »trгоvec«.

Z združnim delovanjem se je še mameu kmetu ustvarila možnost, one pripomočke izdatneje uporabljati v svojem gospodarstvu, katerih se že davno z dobičkom poslužuje veliki obrat (promet). Zajedno (obenem) z olajšanimi pogoji dobivanja, zrastle je tudi potreba po takih gospodarskih pripomočkih. Ta pomnožitev potrebe pa je, kakor je videti, vzbudila pozornost in pač tudi zavist nekaterih trgovcev na drobno. Toda to je čisto kmetijska zadeva, ker niso k vzrokom te prikazni trgovci nič pripomogli. Sprijazniti se bodo morali torej s tem pojavom. To se jim bo s tem olajšalo, da bodo rastle vsled zboljšane gospodarskega stanja kmetijske potrebe in tudi njegova kupovalna moč. Posredno bodo torej tudi trgovci na deželi dobivali upravičene prednosti in okrepljenja združnega gibanja.

Pristojbine olajšave.

Brez vsakega nasprotovanja je zbornica sprejela zakon, po katerem so pristojbin prosta vsa posojila dežel, okrajev, občin in drugih avtonomnih zvez.

Za prospeh kmetijstva.

Vlada je pač imela vedno dovolj denarja, da je podpirala podjetja trgovcev in fabrikantov, a za kmeta ji je vedno manjkalo drobiža. Letos se je vendar posrečilo kmetiskim poslancem, da se je svota 4 milijonov kron določila za podpiranje kmetijskega stanu. Malo sicer, a počasi bo že več.

Zadnja seja.

V zadnji seji dne 18. dec. se je sprejela postava o kmetijskih zadrugah v tretjem branju. Poročevalcu g. Povšetju so mnogi poslanci izražali zahvalo za njegov trud in in veliko zanimanje za kmečke koristi. Ime Povše ostane pač vedno tesno zvezano s kmetijskimi zadrugami. Pri razpravi o zboljšanju plač avskultantom in zasebnim uradnikom se je zglašil za besedo tudi dr. Ploj. Izmed slovenskih poslancev se je nadalje pri tej priliki govoril liberalcec Plantan ter v eni in isti sapi želel smrt državni zbornici in zahteval od nje vsprejetje zakona za slabo plačane uradnike. Poslanci so občudovali njegovo dolgo brado, a se smejali njegovi duhovitosti. Finančni minister pa je izjavil, da postave ne bo predložil v potrjenje, ker nima denarja za zvišanje plač. Za višje uradnike pa jih je pred leti imel.

Predsednik je po dovršenem dnevnem redu zaključil zbornico ter želel poslancem vesele božične praznike ter srečno novo leto.

Ptujska okrajna sodnija.

Posl. Žičkar in tovariši so se pritožili o vodji zemljiške knjige v Ptujju s sledečo interpelacijo: Ko se je pred nekaj dnevi predložil vodji zemljiške knjige pri c. kr. okr. komisiji v Ptujju izvleček glede vložkov 207 in 235 v katastralni občini Šikola, se je ta branil izvleček sprejeti. Spis je imel namreč slovenski napis: »Izveček«. Tudi prve tri vrste so bile napisane v slovenskem jeziku in sicer: »iz zemljiške knjige ces. kr. okrajne sodnije v Ptujju glede vložkov št. 207 in 235 katastralne občine Šikola.« Da se je moglo izposlovati legaliziranje, treba je bilo spis še prestaviti na nemški jezik. Opomniti pa se mora, da vodja zemljiške knjige tega ni storil iz kake mržnje proti slovenskemu jeziku. Nikakor ne! Ampak izrecno je sam povedal, da je dobil ukaz z višjega mesta. Dodati je še tudi treba, da sta tudi v zemljiški knjigi omenjeni številki vpisani v slovenskem jeziku in da je Šikola popolnoma slovenska občina. Tako za slovenski jezik sramotilno postopanje nam ne more biti dobrodošlo. Zaradi tega vprašamo gosp. pravosodnega ministra: 1. Ali je voljan, se poučiti, odkod je prišel oni »višji ukaz«, vsled katerega se slovenski izvlečki iz zemljiške knjige pri okr. sodnijah v slovenskem jeziku ne smejo legalizirati? 2. Ali je voljan potrebno ukreniti, da se ta »višji«, popolnoma nezakoniti, slovenski narod žaleči »ukaz« takoj razveljavi?

samostanski zvonovi peli tožno, tožno v božično noč.....

Bledi mož je obupno taval domov, po tihih ulicah je stopal počasi, saj so ga zapuščale moči — telesne in duševne — — —

Doma ga je sprejel jok in stok. Žena je ležala na mrzlih deskah mrtva, otroci so ji klicali v blede, trdo lice: »Mamica, mamica!« Toda mrtvo je bilo materino srce — nemara je počilo od žalosti.....

Nem je gledal mož drago lice svoje žene. Potem pa je vzel svoje otročiče in šel z njimi v samostan naznaniti smrt svoje zveste družice, da bi ji dušo spremili v nebesko višavo samostanski zvonovi.

Usmiljeni bratje so dali možu jedil in drv. In zakuril je ubožec, da ne bi zeblo speče mamice, kakor so rekli otroci.

Drugi dan so peli tožni samostanski zvonovi zopet mrtvaško pesem. Peli so jo bledemu siromaku — in njegovim otročičem.

Dnevnik so pisali, da se je v predmestju čez noč zadušila ubožna družina, ker je iz zakurjene, pol razpadle peči uhajal moreči plin v sobo.

Ker ljudje niso hoteli pomoči bledemu možu in njegovi deci — jim je pomogla mrzla, bridka smrt.

Nihče razun starega patra in samostanskih zvonov ni spremil mrtvih revežev k večnemu pokoju — — — — —

Življenje v kavarni.

Poroča Tih. Opazovalec.

Če ima kmet čas, se po leti vleže v hladno senco, po zimi pa vsede za gorko peč. To je tudi najpametnejše. Mestjan si pa po zimi in po leti svoj prosti čas krati ali po kavarnah ali po krémah.

Po gostilnah mestjanske ljudi opazovati, ni nič zanimivega. Tam ljudje le pijejo, jedo, kričijo in se kregajo. Kdor bi hodil v gostilne samo ljudi opazovat, bilo bi mu dolgočasno. A celo nekaj družega je, če opazuješ ljudi po kavarnah. Iz načina, kako se človek vede v kavarnah, se lahko spozna njegov posel, njegov značaj, polovica človeka se lahko v kavarni spozna. Vsedi se v kavarni enkrat k majhni mizi v kotičku, prižgi si smodko in pogledj po dolgi, širni dvorani.

Mlad mož prihiti v kavarno, zavžije s hlastno naglico za južino svojo navadno porcijo kave ali mleka in zopet odhiti. To je mlad trgovec, ki še mora delati z vsemi silami in močmi, da ga tekmeči ne ugonobijo.

Stari trgovec, ki je že trden v sedlu, ne hiti tako. Spoznaš ga najlažje, kje začne čitati časnik. Gotovo pogleda najprej narodnogospodarske članke, poročila iz borze, prelista inserate, in še le potem začne čitati naprej pri politiki. Pije pa črno kavo, likerje (mestni izraz za šnops), zavžije mehko-kuhano jajce, sploh kaj močnega. Advokatje ne zahajajo mnogo v kavarne. Oni se radi živo razgovarjajo, v kavarni pa ni družbe za to. Časnike čitajo hlastno, kakor bi jim bilo že vse znano, potem pa: adijo kavarna! Profesorji prečitajo vse, kar dobijo v roke, in vse natanko. Za njih ima vsaka beseda globok pomen. Držijo se modro, kakor bi hoteli tudi razbrati, kar je med vrstami. Ako pride človek z resnim obrazom v kavarno in pogleduje na desno in na levo, kakor bi se na pol čutil, na pol jezil, da se cela kavarna ne prikloni pred njim, to je gotovo sodnijski uradnik. V listih čitajo najraje sodnijske obravnave in včasih pogledajo hudo čez list, kakor da bi čutili kje v bližini hudodelnika. Penzionisti se vedejo, kakor bi bila cela kavarna njihova. Sitni so sebi in drugim. Debeli ljudje najraje čitajo šaljive časnike, mladi, po imenu in časti hrepeneči ljudje pa politične. Najtežje je presoditi mirne, tihe igralce, najsi že igrajo karte, domino, šah ali kaj družega. Človek ne šteje, ali so neumni ali duhoviti. Na vsak

Politični ogled.

Mariborski Nemci želijo za svoje mesto še eno žensko učiteljsko. Ena namreč že imajo, in ta zavod vodijo šolske sestre. A ravno katoliške redovnice kot voditeljice zavoda jih bodejo v oči. Ustanovitev nepotrebne zavoda bi stala ogromno svoto denarja in pred vsem bi morala dežela globoko poseči v žep. Kmetje pa bodo rekli, prej bomo regulirali Pesnico, Sotlo, Mislinjo, Dravinjo itd., in potem še vedno ne bomo dovolili, da se Mariborčanom zidajo nepotrebni zavodi. Kdor ima muhe, naj si jih sam odganja.

Katoliška kmetijska zveza za Srednje in Gornje Štajerske priredi v času od 22. dec. do 8. januarja deset zborovanj. Poslanci bodo poročali o svojem delovanju ter razglasili načrt za prihodnje svoje delovanje.

Katoliško vseučilišče. Nadškofje in škofje so izdali pastirsko pismo do avstrijskih katolikov, da pomagajo ustanoviti katoliško vseučilišče v Solnogradu.

Slovane tlačijo. Saksonska vlada je ukazala, da smejo Čehi in Poljaki na javnih zborovanjih govoriti le v nemškem jeziku. To je nemška pravičnost, če človek ne sme niti v jeziku govoriti, v katerem hoče in se mu ljubi. Pri največjih divjakih ne izdajejo tako nasilnih ukazov kakor zadnji čas na Nemškem.

Slovansko dobrotvorno društvo v Petrogradu namerava ustanoviti zavod za one slovanske dijake, ki bi se radi odgojili in izobrazili v ruskem glavnem mestu. Sprejemali bi se tudi ogerski in avstrijski slovanski dijaki.

V poljskem državnozbornem klubu je vedna vojska med načelnikom Javorskim in poslancem vitezom Kozlovskim. Javorski je vladen mož, ki se klanja vsaki vladi, ki se boji Nemcev, a vitez Kozlovski čuti z drugimi Slovani in želi, da imajo Poljaki nasproti vladi proste roke. A Kozlovski še ima v klubu le manjšino za seboj, za to se sliši, da misli odložiti poslanstvo ter pustiti stariemu Javorskemu vse vaje.

Vojska v Južni Afriki. Angleži so zadnjega dni ulovili burskega poveljnika Kruitingerja, ki je ranjen obležal na bojnem polju s par drugimi Buri; izven tega dosegli so Angleži baje tudi nekatere druge male vspehe, katerim pa Krüger ne pripisuje nikake važnosti, marveč trdi, da je položaj v Južni Afriki neizpremenjen. Neki angleški viši dostojanstvenik, ki se nahaja v Južni Afriki, jako oestro obsoja način Kitchenerevega bojevanja; pravi namreč, da so Buri nepremagljivi ter da bi bilo treba še 10 let vojevati in pol milijona vojakov, predno bi jih popolnoma premagali. Angleži nadalje pošiljajo novih čet v Južno Afriko. Tudi

način torej znajo ti najbolj prikriti svoje temeljne lastnosti. Dame (skupno ime za gospe in gospodične), ki prihajajo v kavarno, imajo take nazore, da bi se človek vsako minuto lahko parkrat z njimi skregal, ako bi ne vedel, da mora biti proti damam uljuden in dvorljiv. Včasih zabredejo v kavarno tudi mlade, kakor ogenj žive gospice. Prignala jih je radovednost in čez prag jim je pomagal stopiti pogum. Doma pa brezdvomno niso iz mesta, ampak z dežele ter ne poznajo mestnih navad. Vedejo se nerodno. Vidi se jim, da na teh tleh niso doma. Ko pijejo kavo, gledajo plaho okoli, zdaj smeh zadušijo, zdaj se zopet glasno zasmejijo, potem pa izginejo brzo na ulico.

Ni to celo življenje, ki se dogaja po kavarnah, a kos življenja je vendar.

Smešničar.

Odkritosrčno. Zdravnik vpraša bolnika, kako kaj diha. »I, tako, noter pa ven, ako sem pa na mrazu, pa še celo meglo diham!« odgovori bolnik.

smrtne obsodbe in eksekucije burskih ujetnikov Angleži pridno nadaljujejo. Nedavno so usmrtili že družega Bura, ki je imel slučajno isto ime, kakor jeden ustašev iz Kaplan-dije. Vsa dokazovanja, da on ni tisti ustaš, katerega mislijo Angleži, temveč burski državljani, bila so brezvspešna.

Norvežani napredujejo. Na Norveškem so za občinske volitve tudi ženske dobile volilno pravico. Prva taka volitev se je vršila te dni v Kristijaniji, glavnem mestu Norvegie. Ženske volivke so s svojimi kandidati toliko dosegle, da so bili premagani liberalci in radikalci. Izgubili so skoro vse mandate. V glavnem mestu je izgubila levica ravno polovico mandatov. Izmej 84 obč. odbornikov jih imajo sedaj konservativci 47, radikalci 16 in soc. demokratje 14 sedežev.

Dopisi.

Od slovensko-nemške meje. (Na delo za narod.) Zimski čas je tu, delo na polju miruje. Prišel je pa tudi čas, ko treba dati gospodarjem svoj račun. A treba bo dati tudi račun od letošnjega narodnega dela. Kak bo? Koliko se je storilo letošnje leto za narodni napredek obmejnih Slovencev? Ali smo si kaj priborili? To so pač važna vprašanja ter v resnici potrebna, da si jih natančneje ogledamo. Poglejmo najprvo delovanje naših društev.

Na Slov. Štajerskem imamo lepo število bralnih društev, katera imajo blagi namen izobraževati priprosti naš narod. Kako so kaj delovala bralna društva? Odgovor: Lepo število bralnih društev je zares živahno napredovalo; a žal še večje število je skozi celo leto, da celo v letošnjem vročem poletnem času, spalo trdo zimsko spanje. Ali ni to žalostna resnica? Saj je pred kratkim »Slovenski Gospodar« poročal o nekem bralnem društvu ob meji, ki se ziblje v sladkem spanju že celo leto. Tudi meni je znano isto društvo, znam pa tudi, zakaj da isto spi. Gotove osebe pri društvu se nočejo raznim nam nasprotnim faktorjem zameriti ter zategadelj ne dajo, da bi društvo pokazalo kaj agilne delavnosti. To je pribita resnica! Čuditi se le moramo, kako more društvo tako dremati, ko isto vendar gmotno dobro stoji, ima vrle ude, ki so voljni kaj storiti v prid društva ter v blagor naroda. Pa bodi dovolj tega. Mislim, da se bodo gg. pri društvu zavedli svoje dolžnosti.

Pa to društvo menda na Spod. Štajerskem ni edino, ki ne kaže nič življenja. Ko bi se vendar vsa bralna društva začela zavedati svoje lepe naloge! Poglejmo, kaj bi se vse lahko doseglo. Posebno v zimskem času. Ker nam nedostaja strokovnih kmetijskih šol (kakor jih imajo n. pr. na Danskem, Nizozemskem ter v Švediji), v katerih bi se naša mladina temeljito v vseh kmetijskih strokah izobraževala, bila bi pač takorekoč sveta dolžnost bralnih društev sklicovati v zimskem času večkrat gospodarsko-podučne shode. Pred vsem, naj bi se naši kmetski mladeniči usposobili za svoj težavni poklic. Pa kako? S praktičnimi vajami v vseh narodnogospodarskih zadevah! Recimo: jedno nedeljo bi predaval kdo o praktičnem poljedelstvu, drugič spet o novem vinogradništvu, o umnem kletarstvu, živinoreji, gozdarstvu itd. Taki podučni shodi bi hitro zbudili vsestransko zanimanje, in ljudstvo bi se z veseljem posluževalo takih podučnih in prepotrebni zborovanj. Kako blagodejno bi to uplvalo na naše mladeniče! Kakor je vsakemu znano, si želi mladina zabave. A ker je premnogokrat ne dobi pri poštenih, pa jo išče drugod! Zategadelj je pač neobhodno potrebno, da se prirejajo tudi poštene narodne veselice, kjer bi se predstavljale gledališke igre ter prepevale narodne pesmi ter govori. Po nekod imajo ne ravno hvale vredno navado, da postavijo kot zadnjo točko veselice: ples. Opozarjam naša bralna društva,

da naj ples prepuste raje gostilničarjem, ker pri rajanju se pač ne širi in vzbuja niti verski, niti narodni čut.

Toliko za danes o bralnih društvih. — Kaj pa so storila naša politična društva? Tudi o teh se sme reči, da so le slabo životarila. »Slovensko društvo« mariborsko ni priredilo skoraj nič shodov, istotako so dremala več sli manj ostala politična društva. Ali gospodje rodoljubi-voditelji ne premislijo, kolike važnosti so za probudo naroda politični shodi in zborovanja? Nobena knjiga, noben, še tako navdušeno pisan časnik ne primore našemu narodu toliko do narodnega ponosa, kot navdušene ognjevitve besede govornikov. — Letošnje leto se nagiblje h koncu, nastopilo bode novo. Gospodje rodoljubi ter naša društva bi pač naj v novem letu bolj pazno gledala na to, da se narod naš navduši za boj za svoj obstanek. Pripomrimo mu do potrebne izobrazbe, da bode potem čil in jak ter ponosen vojeval našemu skupnemu narodnemu sovragu boj na vsej črti! Pri tem svetem delu pa nas naj vodi bratska sloga in le složen se bode naš narod otrese sovražnih krempļev in si pripomoge do gospodarskega samoosvojenja.

Branislav.

Galicija pri Celju. (Za spanost.)

Čudno se vam morda dozdeva, g. urednik, ker dobivate od vseh strani dopisov, da vam iz naše fare nihče nič ne poroča. Mislite morda, da je pri nas vse zaspano. Žal, da vam moram na to pritrditi; dočim se po drugih krajih mladeniči in moške zbirajo v društva kmetijska ali bralna, se pri nas prav slabo zanimajo za društveno življenje. Dne 15. dec. je bilo zborovanje Bralnega društva. Prišlo je pa tako malo ljudi, da se skoro ni moglo zborovati. Pravega rodoljuba mora pač srce boleti, če vidi tako malomarnost. Preteklo leto je imelo bralno društvo 23 udov. Bili so večina iz okolice Sv. Jungerti, namreč 18. Letos bomo pa samo štjunbertani, ker po drugod se nič ne zanimajo za izobrazbo. Čudno pa je, da nekateri, ki so znani, kot posebno »zarukani«, rujejo proti našemu bralnemu, kakor tudi proti kmetijskemu društvu. To je pač duh »Štajerca«, v katerega so z vsot dušo vdani. »Štajerc« ne bo nobenega olikal; pač pa se pri nekaterih na prvi pogled pozna, kako so se navzeli otročje bedarije, da se s takimi že skoraj ne da več kaj pametnega dognati. Smešno je poslušati, kako taki ljudje hvalijo »Štajerca«, druge poštene liste pa grajajo. Za »Štajerca« imajo takoj denar, za bralno društvo se jim pa škoda zdi ene krone. Pa nič ne dé, če nočejo biti pri društvu; saj bodo imeli sami škodo. Olikali bi se lahko, a bodo ostali nedvedneži in starokopitneži. Fantje pa, ki ste pristopili, le korajžni bodimo, če nas je malo, smo pa mi več vredni, ker smo pokazali, da se ne bojimo zaprek, če gre za dobro stvar. Bodimo zvesti svojim načelom ter delajmo z vsemi močmi za dobro stvar. Pokažimo našim faranom zgled. Z dobrim zgledom jih bomo več pridobili, kot z besedo. Liste smo skenili naročiti sledeče: »Slov. Gospodarja«, »Naš Dom«, »Domovino«, »Domoljub« in »Vrtn. in Vinarski list«. Tudi knjig imamo nekaj, pa ne veliko, zato prosimo slovenske rodoljube, če bi nam kateri kaj daroval ali za odkup ponudil. Pristaviti še tudi moram, da so nam v preteklem letu pošiljali č. gosp. Ivan Košar, naš župnik, »Gospodarja« in »Svetilnik«, g. Jos. Klemenčič pa »Domovino« in »Slov. Gospodarja«, za kar jima izrekamo srčno zahvalo. Obljubila sta nam tudi za prihodnje leto svojo podporo. Društvo je sicer majhno po število, pa upamo, da bode veliko po delovanju, ker ima za prihodnje leto boljše osnovano delovanje. Naši nasprotniki pa bodo tudi prej ali slej sprevideli, da društvo ni ljudstvu na škodo, ampak v korist. Potem bodejo tudi sami radi prišli v naš tabor, kar bi bilo kmalu želeli. Tine Podgorski.